

Протокол
от заседание на Националния консултативен съвет за младежта
11.01.2023 г. от 14:00 ч.

На 11 януари 2023 г. от 14:00 ч. в сградата на Министерство на младежта и спорта се проведе заседание на Националния консултативен съвет за младежта. То бе водено от заместник-министър Петър Бучков.

На заседанието присъстваха:

1. Г-н Петър Бучков – заместник-министър, ММС;
2. Г-жа Лилия Еленкова – съветник на министъра на младежта и спорта;
3. Г-жа Ренета Колева – заместник-министър, МОСВ;
4. Г-н Емил Мингов – заместник-министър, МТСП
5. Г-н Красимир Папукчийки – заместник-министър, МТС;
6. Проф. Албена Чавдарова – заместник-министър, МОН;
7. Проф. Мариела Модева – заместник-министър, МТ;
8. Г-жа Ирина Щонова – заместник-министър, МИИ;
9. Д-р Теодора Иванова – председател, ДАЗД
10. Г-жа Снежина Маринова – директор на дирекция „ЕС и международно сътрудничество“, МВР;
11. Г-н Минко Пондов – Главна дирекция „Национална полиция“, МВР
12. Г-жа Боряна Томова – Главна дирекция „Национална полиция“, МВР
13. Г-н Димитър Савов – директор на дирекция „Национална транспортна политика“, МТС
14. Полк. Невяна Митева – МО;
15. Г-н Румен Джуров – дирекция „Сценични изкуства и художествено образование“ – МК
16. Г-жа Александра Александрова – дирекция „Права на човека“, МВНР;

Заседанието протече при следния дневен ред:

1. Представяне на резултати от проведено Национално представително количествено проучване сред младежи на възраст 15-29 години: навици на консумация на храни и други продукти, NEETs проблематика, младежки организации (октомври 2022 г.);

2. Представяне на Наръчник за местна младежка политика, изготвен от Национален младежки форум по проект „Диалог и участие“ в изпълнение на процеса по Диалога на ЕС по въпросите за младежта в България;
3. Представяне на Наредба № 1 от 10.06.2022 г. за условията и реда за финансиране на проекти по национални програми за младежта;
4. Разни:
 - В достатъчна степен ли са застъпени спортът и физическата активност в учебната програма в предучилищното и училищното образование? Планират ли се реформи в тази връзка?
 - Представяне на актуална информация относно процедурата по създаване на младежки центрове по Плана за възстановяване и устойчивост.
 - Психично здраве на младите хора и по-конкретно възможности за предоставяне на здравни услуги, свързани с психичното здраве на младите хора.
 - Чрез какви механизми се предоставя достъп на младите хора до култура и културни събития?
 - Мерки за превенция на агресията и зависимостите сред младите хора; актуална информация за текущи инициативи и предвиждат ли се бъдещи инициативи и кампании в тази връзка, по които ММС, МВР и други заинтересовани лица биха могли да си сътрудничат?
 - Предоставяне на актуална информация относно инициативите по програма „Младежи за околна среда“;
 - Осъществяват ли се и има ли планирани инициативи за насърчаване на иновациите, насочени към младите хора.

Г-н Петър Бучков откри заседанието, приветства участниците и представи дневния ред.

По първа точка от дневния ред – Представяне на резултати от проведено Национално представително количествено проучване сред младежи на възраст 15-29 години: навици на консумация на храни и други продукти, NEETs проблематика, младежки организации (октомври 2022 г.)

Резултатите бяха представени от представители на агенция Галъп интернешънъл болкан. Проучването е проведено през месец октомври 2022 г. по метода „лице в лице“. Направени са 1008 ефективни интервюта. Изследваните теми са основно здравословния начин на живот, изразен чрез начина на хранене, употреба на наркотични вещества, алкохол, тютюнопушене, употреба и разпространение на наркотични вещества, включително хелий, райски газ, хероин, кокаин и др., ситуация на NEETs в страната и взаимодействие, комуникация, сътрудничество между младежите и младежките организации и младежките работници.

Изследването повдига много въпроси и се очертава основно разделение, което говори за една голяма група от българските младежи, които са изложени на опасност от маргинализация, социално изключване.

Важен въпрос, който изследването повдига, е какво правят младите хора през свободното си време, както и какви са техните ценности, ориентации, нагласи, отношение към политическите институции, което изисква допълнителни дискусии, а може би и изследване. Беше отчетено, че заниманията на младите в свободното време, освен от родителския авторитет, се определят и от материални причини.

Изследването отразява междусекторния характер на младежката политика, включвайки индикатори от ресора на МВР, социални индикатори, данни за хранителните навици и такива, които засягат и образователната система.

Беше посочено, че политиката за младежта е политика за човешкия капитал на страната и изисква нарочна грижа – за демографията, за образованието, социална и здравна грижа.

В хода на дискусиите бяха повдигнати въпроси, които е подходящо да бъдат предмет на отделно изследване, например какво биха правили младите хора от групата NEETs, ако имаха възможност, професионалната ориентация на младите хора и др.

Беше подчертано, че младите хора представляват важна целева група на туристическата политика от гледна точка на оползотворяването на свободното си време и като кадрови потенциал. Повдигна се въпросът за изследване относно образователния ценз на младите хора от групата NEETs с оглед на идеята в туристическия сектор да бъдат привлечени такива хора.

Очерта се необходимостта от промотиране на ролята и функциите на младежките работници.

Г-жа Лилия Еленкова – съветник на министъра на младежта и спорта, посочи, че е създадена Национална работна група за младежка работа и посочи, че скоро се очаква да бъде публикуван доклада за работата на Националната работна група. Подчерта още, че Националната програма за изпълнение на младежки дейности по чл. 10а от Закона за хазарта 2023-2025 за първи път съдържа тематична област, свързана с младежката работа.

По втора точка от дневния ред – Представяне на Наръчник за местна младежка политика, изготвен от Национален младежки форум по проект „Диалог и участие“ в изпълнение на процеса по Диалога на ЕС по въпросите за младежта в България.

Г-н Мирослав Цеков – председател на Национален младежки форум (НМФ), представи на участниците Наръчник за местна младежка политика (Наръчника), разработен от Национален младежки форум по проект „Диалог и участие“ в изпълнение на процеса по Диалога на ЕС по въпросите за младежта в България. Той е резултат от почти двегодишна работа в рамките на Осмия цикъл на диалога на ЕС по въпросите на младежта. Идеята за въпросника възниква през 2020 г. в рамките на дискусия с Българските младежки делегати към ООН. Целта на Наръчника е да провокира дискусия и размисъл по темата и да предложи пилотен вариант за усъвършенстване осъществяването на младежката политика на местно ниво.

Документът съдържа два компонента – доклад, базиран на проучване, проведено в началото на 2022 г. Целта на проучването е да се съберат данни за това какви са предпоставките за осъществяване на младежко участие, измерено през няколко ключови индикатори – наличие на общинска стратегия за младежта, наличие на ясно обособен бюджет за младежки дейности на местно ниво, наличието на консултативен младежки съвет. Информацията е събрана чрез търсене на публично достъпна информация на интернет страниците и профилите в социалните мрежи на общините, както и чрез телефонни интервюта с експертите от общините, отговарящи за младежките политики.

Като втори компонент на Наръчника за местна младежка политика се съдържат добри примери за младежка политика на местно ниво в градовете Варна и Перник, както и предложения за инструменти, които местните власти могат да използват при осъществяване на местната младежка политика – препоръки за изготвяне, изпълнение и оценяване изпълнението на местни младежки стратегии.

Национален младежки форум разпространи Наръчника сред участниците в заседанието и призоваха за широко разпространение на документа.

По трета точка от дневния ред – Представяне на Наредба № 1 от 10.06.2022 г. за условията и реда за финансиране на проекти по национални програми за младежта.

Заместник-министър Петър Бучков представи пред Националния консултативен съвет за младежта разработения нов проект на Наредба за изменение и допълнение на Наредба № 1 за условията и реда за финансиране на проекти по национални програми за младежта.

С цел подобряване на действащите процедури в подзаконовия нормативен акт, е разработен нов проект на Наредба за изменение и допълнение на Наредба № 1 за условията и реда за финансиране на проекти по национални програми за младежта. Целта на промените е да се отстранят несъвършенствата и непълнотите в съществуващата нормативна уредба, както и да се прецизират разпоредбите с цел практическото им прилагане. Те са съобразени с приоритетите на националната политика за младежта, както и с отчетените потребности за усъвършенстване на процедурите и разширяване на възможностите за привличане на външен експертен ресурс в процеса на оценка и селекция на проектните предложения по националните програми за младежта и младежки дейности.

Основните изменения касаят:

1. Приемането на Националната програма за изпълнение на младежки дейности по чл.10 а от Закона за хазарта от Министерския съвет съгласно чл. 7 от Закона за младежта, който регламентира законова делегация на Министерския съвет да приема национални програми за младежта по предложение на министъра на младежта и спорта.
2. Обстоятелствата за недопустимост за финансиране, касаещи невъзможността на юридически лица и неформални групи да изпълняват повече от един проект по програмите на Министерството на младежта и спорта. По този начин се дава възможност на организациите да бъдат бенефициери по различни програми, което ще разшири възможностите за изпълнение на проекти в полза на младежта, изпълнението на целите на политиката, постигане на заложените индикатори по програмите, а също така и обхвата в териториален план на млади хора в дейности и услуги.
3. Разширяване на възможностите за привличане и подбор на външни експерти/оценители, които да участват в дейността на експертната комисия за разглеждане и оценка на проектни предложения. Регламентира се допълнителен начин за подбора им, като се дава възможност експертите, освен с конкурс, проведен от ММС, да бъдат привлечени от други държавни администрации, провеждащи избор на сходен принцип. С изменение и допълнение на нормите, регламентиращи дейността на експертната комисия, за първи път се дава възможност в дейността ѝ да участват и наблюдатели от гражданския сектор.

4. Допълнени са също така и текстовете, касаещи работата на експертната комисия, която ще извършва своята дейност въз основа на Вътрешни правила за администриране на национални програми за младежта.

5. В проекта за изменение на подзаконовия акт е разписана изцяло нова разпоредба, която регламентира реда за оценка на проектните предложения. Тя ще се извършва задължително от двама оценители, като се включва и трети арбитър.

6. Дава се по-голяма възможност за коригиране на несъществени пропуски и/или технически грешки.

По четвърта точка от дневния ред – Разни

Г-жа Ренета Колева – заместник-министър на околната среда и водите представи информация относно изпълнението по инициативите по програма „Младежи за околна среда“. Програмата на МОСВ стартира за първи път през 2022 г. и се реализира чрез регионалните структури на министерството. Основна целева група са младите хора на възраст 15-29 години. Приоритетните дейности на програмата са противодействие на промените на климата, намаляване на въглеродния отпечатък и енергийна независимост на страната, въвеждане на принципи на кръгова икономика и ефективно управление на отпадъците, екологично устойчиво земеползване, опазване чистотата на въздуха, горите и почвите, опазване на Черно море и реките в България и опазване на биоразнообразието. Средствата за изпълнение на дейностите през 2022 г. са в размер на над 500 хиляди лева.

В допълнение г-жа Колева насочи вниманието и към програмата на МОСВ „Чиста околна среда“, насочена към повишаване информираността на най-малките и подрастващите относно проблемите, свързани с околната среда и климатичните промени. Бенефициенти по програмите са общините, училища и детски градини, които могат да кандидатстват с проекти, насочени към подобряване на образованието в сферата на околната среда.

Проф. Чавдарова – заместник-министър на образованието и науката, приветства иницирането на заседание на Националния консултативен съвет за младежта. Посочи, че по Плана за възстановяване и устойчивост е разработена мярка, по която има възможност да бъде финансирано изграждането на младежки центрове. Осигурява се възможност за изграждане на 20 младежки центъра, 10 от които в областните градове. Процедурата за кандидатстване е отворена, удължен е срокът за подаване на предложения до 15 февруари 2023 г. Ще бъде създаден национален фокусен център в София, който ще осъществява цялостната координационна и методическа подготовка. Дейността на центровете следва да бъде ориентирана към личностното развитие на младите хора, възможности за участие на пазара на труда, комуникация с бизнес партньори.

Заместник-министър Чавдарова информира, че спортът и физическото възпитание са на трето място в учебните планове като процент учебни часове след обучението по Български език и литература и Математика. Спортът е и едно от приоритетните направления, свързани с интересите на децата в училищата. Основният въпрос е дали часовете по Физическо възпитание и спорт се осъществяват ефективно и какво е качеството на това занимание със спорт в училищата. Повдигнат бе и въпросът със спорта в университетите, където въпреки наличието на материална база, студентите не се интересуват от практикуването на спортни занимания.

По темата за психичното здраве проф. Чавдарова посочи, че значително е увеличен броят на психолозите и психологическите съветници в училищата, които да работят децата и учениците.

С оглед на все по-вечето проблеми, свързани с психичното здраве на младите хора, беше повдигнат въпросът може ли да се обмисли създаването на здравна пътека.

По темата за превенция на агресията г-жа Снежина Маринова – директор на дирекция „ЕС и международно сътрудничество в МВР“, представи информация за инициативите за превенция на агресията и зависимостите сред младите хора, изпълнявани съвместно с ММС и МОН. Посочи, че МВР работи и самостоятелно по превенцията на рисковете, на които са изложени младите хора. Като добра и устойчива практика беше посочен проект, свързан с превенция на негативното влияние на употребата на алкохол и наркотици „Родители, Вие можете да повлияете – научете децата да спортуват“. Работи се и по нова превантивна програма на МВР и ММС „Спри агресията, спортувай с нас“. По отношение на самостоятелната дейност на МВР бяха споменати засилените проверки във връзка с разпространението на наркотици в училищата, като са проверени над 8000 училищни района. Редовно се организират и срещи с директори на учебни заведения по темата.

Друга тема, по която се работи, е ограничаването на риска, на който са изложени младите хора, във връзка с използването на интернет пространството, порнографски сайтове. Създадени са страници, на които да могат да се подават сигнали, осъществява се постоянна комуникация с НПО, социални мрежи.

Обсъдена беше темата за оползотворяване на свободното време на младите хора чрез занимания, свързани с туризъм. Като добра практика заместник-министър Модева спомена програмата на МОН „Отново заедно“, както и зелените училища в контекста на училищното образование. Съществува статистика в тази връзка, като се отчита тенденция на засилване на интереса на български туристи към природосъобразния начин на живот, екологичния туризъм и устойчивото развитие, което оказва своето влияние и върху по-младите поколения. Няма по-детайлна статистика относно участието на младите хора в туристическото движение като организация.

В края на срещата участниците подчертаха ролята на Националния консултативен съвет за младежта за координиране на всички политики, било то младежки, образователни, свързани с туризма и др. с цел разработване и прилагане на цялостна политика, изградена от различни перспективи, например, младежката политика от гледна точка на образованието, икономиката, туризма, вътрешните работи и т.н. Изразено беше желание за по-чести заседания на съвета и по-активна работа на координационния механизъм.

Г-н Петър Бучков заяви, че ще бъде потърсена обратна връзка от членовете на Националния консултативен съвет колко често е подходящо да бъдат провеждани заседания с цел обсъждане и координиране на различни въпроси от сферата на младежките политики, след което закри заседанието.

Заседанието приключи в 16:30 ч.

Изготвил: Десислава Теодосиева – държавен експерт в дирекция „Младежки политики“